

De minister van Buitenlandse Zaken
De heer J.J.van Aartsen
Postbus20061
2500 EB DEN HAAG

Datum 13 juli 1999

Kenmerk AIV -066/99

Geachte Minister,

Tijdens het gesprek dat de Commissie Mensenrechten van de AIV met u heeft mogen voeren op 10 februari 1999 is onder meer gesproken over de wenselijkheid om ideeën en gedachten die leven binnen de Adviesraad en zijn Commissies in de vorm van (ongevraagde) adviezen onder uw aandacht te brengen. In dat verband heeft u aangegeven voorstander te zijn van korte-termijnadviezen over ad hoc kwesties. Daarom wil de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) gebruik maken van de mogelijkheid om u op de hoogte te stellen van een punt van ernstige zorg binnen de AIV.

Bij eerdere gelegenheden heeft de AIV, maar meer nog de voormalige Adviescommissie Mensenrechten Buitenlands Beleid, gewezen op het grote belang van internationaal toezicht op de naleving van mensenrechtenverdragen. Ook de Nederlandse regering heeft dit belang op vele momenten expliciet onderschreven en andere staten opgeroepen om uitspraken en verzoeken van internationale toezichthoudende comités en juridische instellingen als het Internationale Gerechtshof na te komen.

Recente ontwikkelingen in de internationale gemeenschap lijken te wijzen op een toenemende neiging om dergelijke uitspraken naast zich neer te leggen. In dat verband wijst de AIV onder meer op het opzeggen van internationale mensenrechtenverdragen of Protocolen bij deze verdragen door Noord Korea, Trinidad and Tobago, Jamaica en Guyana, maar ook op de weigering van de Verenigde Staten om een drietal uitspraken van het Internationale Gerechtshof na te komen.

Het is in deze meer algemene context dat de AIV kennis heeft genomen van het gegeven dat de Nederlandse regering onlangs heeft besloten geen gehoor te geven aan een verzoek van het verdragscomité dat toezicht houdt op de naleving van het Internationale Verdrag tegen Foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing (CAT). Hoewel gevallen op hun eigen merites dienen te worden beoordeeld en er vanzelfsprekend onderscheid dient te worden gemaakt tussen het niet naleven van uitspraken van het Internationale Gerechtshof en verzoeken van een verdragscomité, heeft de AIV gemeend er toch goed aan te doen om enkele punten onder uw aandacht te brengen.

De AIV onthoudt zich van een oordeel over de feiten van de specifieke casus, maar richt zich op de negatieve reactie van de Nederlandse regering op de door het CAT aan Nederland opgelegde interimmaatregel om uitzetting van de asielzoeker op te schorten hangende een procedure voor het Comité. Het Comité heeft de bevoegdheid zulke verzoeken te richten tot staten-partijen op grond van artikel 108 van zijn rules of procedure.¹ Het Comité verzoekt niet als regel om opschorting, maar doet dat alleen maar in gevallen die het redelijk acht.

Nederland is, in het licht van zijn nauwe betrokkenheid bij de totstandkoming van het Verdrag tegen Foltering, toonaangevend bij de uitvoering van het Verdrag en zou alleen al om die reden verzoeken als deze dienen te honoreren. De AIV beschouwt het ingenomen standpunt, zou dit regel worden, dan ook als een serieuze ondermijning van het internationale klachtrecht. In haar visie neemt de Nederlandse regering, blijkens haar beantwoording aan het CAT, ook bewust het risico artikel 3 van het Verdrag tegen Foltering te schenden. Een dergelijk standpunt leidt tot een aantasting van de geloofwaardigheid van het Nederlandse mensenrechtenbeleid op nationaal en internationaal niveau. De AIV begrijpt de -onderliggende, maar niet geëxpliciteerde- vrees van de regering dat asielzoekers in toenemende mate

gebruik zullen maken van internationale klachtprocedures als de onderhavige, maar hij is van oordeel dat een dergelijke ontwikkeling er niet toe zou mogen leiden dat de Nederlandse regering verzoeken daartoe van verdragscomités als het CAT niet honoreert.

Met de meeste hoogachting,

Prof. drs. R.F.M. Lubbers
(voorzitter AIV)

cc. Staatssecretaris van Justitie

---

¹ Rule 108, para. 9 luidt als volgt: "In the course of the consideration of the question of the admissibility of a communication, the Committee or the Working Group or a special rapporteur designated under rule 106, paragraph 3, may request the State party to take steps to avoid a possible irreparable damage to the person or persons who claim to be victim(s) of the alleged violation."